

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

Έργο: «Ενταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο - για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Επιμορφωτικό Πρόγραμμα

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον

γ' Σεμινάριο

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

17, 19 & 26 Μαρτίου 2008
Ξενοδοχείο Capsis, Μοναστηρίου 18
Θεσσαλονίκη

Η εκπόνηση διαθεματικών σχεδίων εργασίας στην ιστορία ως μέσο για διαπολιτισμικές προσεγγίσεις

Αντωνία Παπαδάκη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
Ν. Πέλλας

Η διαθεματικότητα ως εναλλακτική διδακτική προσέγγιση μπορεί, αν εφαρμοστεί σε μια μικτή σχολική τάξη, να οδηγήσει όλους τους μαθητές στην ενεργητική μάθηση με αποτελεσματικό τρόπο. Επειδή η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης πραγματοποιείται με την εκπόνηση σχεδίων εργασίας που εκπονούν οι μαθητές κατά ομάδες προωθείται η συνεργατική μάθηση και οι μαθητές μπορούν να καλλιεργήσουν δεξιότητες επικοινωνίας, χρήσης ποικίλων πηγών, συνεργασίας με άλλα άτομα καθώς και την ικανότητα βελτίωσης της ατομικής επίδοσης και παρουσίας, ενώ παράλληλα αποκτούν κοινωνικές δεξιότητες. Στο πλαίσιο των διαθεματικών εργασιών οι αλλοδαποί μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν πρωτοβουλίες, να μάθουν με βιωματικό τρόπο και να ενταχθούν αποτελεσματικότερα στη σχολική κοινότητα, καθώς η ενασχόληση με εναλλακτικές δραστηριότητες επιτρέπει στους μαθητές αυτούς να μαθαίνουν μέσω των δυνατοτήτων τους και να μην αποκλείονται από τη μάθηση λόγω των όποιων αδυναμιών τους.

Έτσι, στην αρχή θα δοθεί το θεωρητικό πλαίσιο για την έννοια της διαθεματικότητας και τη συνεργατική μάθηση, ενώ θα σχολιαστούν τα βήματα εκπόνησης ενός σχεδίου εργασίας. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν παραδείγματα διαθεματικών σχεδίων εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος της ιστορίας, στα οποία θα φαίνεται η εμπλοκή των αλλοδαπών μαθητών. Θα ακολουθήσει εφαρμογή στην πράξη από τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στο επιμορφωτικό πρόγραμμα, στους οποίους θα δοθούν συγκεκριμένα θέματα διαθεματικών εργασιών, για να διαμορφώσουν οι ίδιοι τους στόχους και τις δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται όλοι οι μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί θα εργαστούν ομαδικά πάνω στο θέμα που θα αναλάβουν και θα ανακοινώσουν την εργασία τους.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Αγγελάκος Κ. – Κόκκινος Γ.** [επιμ], (2004), Η διαθεματικότητα στο σύγχρονο σχολείο και η διδασκαλία της Ιστορίας με τη χρήση πηγών, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Αργυροπούλου Χ.** [επιμ] (2007), Η διαθεματικότητα στα φιλολογικά μαθήματα και τα σχέδια εργασίας/project. Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών**, Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών 2002, Π.Ι., ΥΠΕΠΘ, Αθήνα.
- Δερβίσης Σ.**, (1998), Οι μαθητές μιας τάξης ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοκεντρική διδασκαλία, Αθήνα: Gutenberg.
- Καμαρινού Δ.**, (2000), Βιωματική μάθηση στο σχολείο, Ευλόκαστρο.
- Κανάκης Ι. Ν.**, (1987), Η οργάνωση της διδασκαλίας-μάθησης με ομάδες εργασίας, Αθήνα.
- Καψάλης Α Χ. –Νημά Ε.** 2002. Σύγχρονη Διδακτική. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Ματσαγγούρας Η.**, (1997), Στρατηγικές διδασκαλίας. Από την πληροφόρηση στην κριτική σκέψη, Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας Η.**, (1999), Η σχολική τάξη, Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ματσαγγούρας Η.**, (2004), Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και μάθηση, Αθήνα: Γρηγόρης.
- Χρυσαφίδης Κ.**, (2002), Βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία, Αθήνα: Gutenberg.
- Frey K.**, (1998), Η μέθοδος project, μτφρ. Κ. Μαλλιού, Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Meyer E.**, (1987), Ομαδική διδασκαλία, μτφρ. Λ. Κουτσούκη, Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.

Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς στη σχολική τάξη

Δημήτρης Κ. Μαυροσκούφης
Αναπληρωτής Καθηγητής,
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.
e-mail: dmavrosk@edlit.auth.gr

Στην εισήγηση επιχειρείται μια σφαιρική αντιμετώπιση των συγκρούσεων και των προβληματικών καταστάσεων που σημειώνονται στο πλαίσιο κυρίως της σχολικής τάξης και δευτερευόντως του σχολείου. Καταρχάς οριοθετείται η έννοια της σχολικής τάξης ως τυπικής δομής και εξετάζονται οι δυναμικές σχέσεις που αναπτύσσονται στο εσωτερικό της. Υπό το πρίσμα αυτό προσδιορίζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την ενδοταξική επικοινωνία, επισημαίνονται οι συνήθεις συμπεριφορές των μαθητών, που χαρακτηρίζονται ως προβληματικές ή συγκρουσιακές, καθώς και οι κυριότερες αντιδράσεις των εκπαιδευτικών. Στη συνέχεια, καθορίζονται οι βασικές αρχές με τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίζεται η παιδική και η εφηβική επιθετικότητα, εκτός των περιπτώσεων καθαρά ψυχοπαθολογικής ή εγκληματικής συμπεριφοράς, προτείνεται μία σειρά στρατηγικών για τη διαχείρισή τους, με σκοπό τη βελτίωση του σχολικού και του ενδοσχολικού κλίματος. Ανάμεσα στις στρατηγικές αυτές ιδιαίτερα πρακτική και αποτελεσματική είναι η λεγόμενη «οικοσυστημική προσέγγιση», η οποία αξιοποιεί τις θεωρίες για τη «γνωστική ασυμφωνία» ή τη «γνωστική σύγκρουση», ο ρόλος του «εμφυχωτή» στο πλαίσιο της «ομαδοσυνεργατικής μάθησης», η διαδικασία ελέγχου των συγκρούσεων με βάση τη «διαμεσολάβηση» και η «ανάληψη ρόλων». Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, ισχύουν ως βασικές προϋποθέσεις η σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η δημιουργία συνεργατικού κλίματος μέσα στο σχολείο.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Bodine, R. J. & Crawford, Donna K.** (1997), *The Handbook of Conflict Resolution Education: A Guide to Building Quality Programs in Schools*, San Francisco, CA: Jossey – Bass.
- Γαλάνης, Γ.** (1995), «Παραβατικότητα μαθητών και προληπτική εκπαίδευση», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 82 – 83, σσ. 123-130.
- Γιαννακάκη, Π.** (1994), «Ιχνηλατώντας μορφές αντίστασης με τους μαθητές στο χώρο του σχολείου», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 75, σσ. 60-71.
- Γκότοβος, Α. Ε.,** (1985), Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και κοινωνική μάθηση στο σχολείο, Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση.
- College of Education – University of Florida** (2006), *Managing Student Behavior in Today's Schools*, available in: education.ufl.edu/web/?pid=298, όπου υπάρχει υλικό για σχετικά curricula, όπως: *Working Together to Resolve Conflict. Curriculum, Working Together to Resolve Conflict. Peer Mediation Training Manual (Student & Teacher Version), Tools for Getting Along. Teaching Students to Problem Solve και Take CHARGE.*
- Δροσινού, Μ.** (1995), «Η βία στο σχολικό χώρο», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 85, σσ. 77-79.
- Girard, K. & Koch, S.** (1996), *Conflict Resolution in the Schools: A Manual for Educators*, San Francisco, CA: Jossey – Bass.
- Johnson, D. W.** (1995), *Our Mediation Notebook*, 2nd edition, Edina, MN: Interaction Book Company.
- Κανελλοπούλου, Ν.** (1995), «Η τάξη μορφή βίας», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 85, σσ. 87-88.
- Kauffman, J. M., Mostert, M. P., Trent, S. C. & Pullen, Patricia L.** (2006), *Managing Classroom Behavior: A Reflective Case-Based Approach*, Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Martella, R. C., Nelson, R. J. & Marchand-Martella, N. E.** (2003), *Managing Disruptive Behaviors in the Schools: A Schoolwide, Classroom, and Individualized Social Learning Approach*, Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Μαυρογιώργος Γ.** (1995), «Ασκήσεις στην άσκηση βίας στο σχολείο», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 80, σσ. 59-64 και 82 – 83, σσ. 17-22.
- Μαυροσκούφης Δ.** (1988), «Το μεταπολεμικό κράτος πρόνοιας και οι εκπαιδευτικοί: οι επιπτώσεις του ανοίγματος της εκπαίδευσης στη θέση και τους ρόλους των εκπαιδευτικών», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 40, σσ. 64-78.
- Molnar, A. & Lindquist B.** (1998), *Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο. Οικοσυστημική Προσέγγιση*, μετ. Α. Καλαντζή-Αζίζι, 7η έκδοση, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπεζέ, Λουκία** [επιμ.] (1998), *Βία στο σχολείο... του σχολείου*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Μπίκος Κ.** (1990), *Βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων στη σχολική τάξη. Ο κοινωνικο-παιδαγωγικός ρόλος του σχολείου*, Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική Αναστασάκη.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο** (2000), *Προκλήσεις στη Σχολική Κοινότητα. Έρευνα και Παρέμβαση*, Αθήνα: ΥΠΕΠΘ – ΠΙ.
- Παπαϊωάννου Σ.** (1993), «Ενσωμάτωση και ανατρεπτικότητα. Το εκπαιδευτικό σύστημα κάτω από συνθήκες μετάβασης και κρίσης», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 74, σσ. 47-55.
- Perlstein, Ruth & Thrall, Gloria** (1996), *Ready-to-Use Conflict Resolution Activities for Secondary Students*, San Francisco, CA: Jossey – Bass.
- Pfeiffer, W. J. & Ballew, A. C.** (1988), *Using Role Plays in Human Resource Development*, San Diego, CA: University Associates, Inc.
- Porter, J. N. & Taplin, R.** (1987), *Conflict and Conflict Resolution*, Lanham, MD: University Press of America.
- Roubani, Niki**, “Conflict Management”, available in: www.humanrights-edu-cy.org.
- Schrumpf, F., Crawford, D. K. & Bodine, R. J.** (1997), *Peer Mediation. Conflict Resolution in Schools: Student Manual*, revised edition, San Francisco, CA: Jossey – Bass.
- Σιμόπουλος, Γ.** (1995), «Η βία στο σχολικό χώρο», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 85, 88-100.
- Σολομών, Ι. & Μακρυνιώτη, Δήμητρα.** (1995), «Σχολικές αντι-δράσεις και μαθητικές υποκειμενότητες», στο: *Σύγχρονη Εκπαίδευση* 80, 33-46.
- Χατζηχρήστου, Χ.** [επιμ.] (2004), *Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και της Μάθησης. Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο Σχολείο, τχ. 5: Διαδικασία Επίλυσης Συγκρούσεων*, Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός.
- Walton, Francis X.** (1982), *Κερδίστε τους εφήβους από 13 – 19 στο σπίτι και το σχολείο*, μετ. Εύη Νάντσου, Αθήνα: Θυμάρι.

Σχεδιάζοντας curriculum και project σε τάξεις μικτής ικανότητας

Δημήτρης Κ. Μαυροσκούφης
Αναπληρωτής Καθηγητής,
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.
e-mail: dmavrosk@edlit.auth.gr
σε συνεργασία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές:
Χριστίνα Λιόντα-Μίγγα
Βασίλη Ευπόλυτο
Ασημένια Κούτουλα

Το τελευταίο σεμινάριο του τρίτου κύκλου του επιμορφωτικού προγράμματος περιλαμβάνει δύο μέρη:

- α) Στο πρώτο μέρος θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές για το σχεδιασμό curriculum ή project μικρής διάρκειας, με έμφαση στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Θα ακολουθήσει η παρουσίαση και ο σχολιασμός τριών διδακτικών προτάσεων από μεταπτυχιακούς φοιτητές, οι οποίες αναφέρονται στη μεθόδευση της διδασκαλίας των εμφυλίων πολέμων και στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας με θεματικά κέντρα το ταξίδι και το χιούμορ.
- β) Στο δεύτερο μέρος θα συζητηθούν ιδέες και προτάσεις σχετικές με τις διδακτικές εφαρμογές στα σχολεία, οι οποίες θα γίνουν από τους επιμορφωνόμενους. Τέλος, θα επιχειρηθεί να συνοψιστούν τα βασικά συμπεράσματα του προγράμματος και θα οριστεί η τελευταία συνάντηση για την παρουσίαση των δοκιμαστικών εφαρμογών.